

hruško in Vir (občina Podhruška), Dob, Krtino, Drtijo, Brezovico, Moravče, Št, Vid (občina Prevoje), Lukovica, Krašinja, Podsmrečje (občina Blagovica) itd. Matija Oberwalder si je prizadeval v omenjenih krajih obiskati kolikor moči vse družine, jih podučiti in tudi na polju pokazati, kako postopati, da se doseže rabljivo slamo za pletenje. Občinskim predstojnikom je dal Matija Oberwalder pismen navod za pridelovanje slame za pletenje. Poleg tega je v jednaki namen obiskal več župnikov in učiteljev; mej slednimi so nekateri navod prejeli na slovenski jezik in veliko storili za razširjatev podučnega spisa. M. Oberwalder se je kakor zatrjuje, prepričal, da je zanimanje za stvar v obče velika in da ni dvomiti o ugodnem uspehu. Glede učitelja je več občinskih zastopnikov izreklo željo, da bi se Oberwalderju izročil tudi pouk v slamopletarstvu, ker bi raztolmačenje nemškega jezika v nobeni občini ne bilo združeno s troški. Ker se je poročevalec prepričal, da bi bil pouk v jako dobrih rokah, ko bi se ugodilo tej prošnji, priporoča tudi, da se Oberwalder nastavi kot učitelj za pletenje slame. Uspehi glede prostorov in več drugih stvari se razvidijo iz sledečega: 1. Pri shodu, ki se je vršil dne 14. septembra 1896. ob 9. uri dopoldne v Domžalah, so se podale sledeče izjave: 1.) Občinsko zastopstvo v Trzinu je pripravljeno prevzeti preskrbitev prostora za pouk v slamopletarstvu, kakor tudi njegovo razsvetljavo, kurjavo in snaženje. Stanovanje za učitelja ni treba, ker je Trzin blizu Domžal, kjer bo tako imel učitelj stanovanje. Občina Račica ni bila zastopana pri obravnavi. Če se bodo otroci iz te občine udeleževali pouka, nosila bo del že tako majhnih stroškov. 2.) Občinsko zastopstvo v Radomljah se je izjavilo, da prevzame troške za prostor za pouk, njegovo razsvetljavo, kurjavo in snaženje. Stanovanja ni treba radi majhne oddaljenosti od Domžal.

(Dalje sledi.)

Obrtnijske raznoterosti.

Dobivanje premoga. Leta 1880 se je dobilo na celem svetu 365 milijonov ton premoga. Tona znaša 1000 kg. Do l. 1895 je dobivanje premoga na 629 milijonov ton. Na angleškem se je izkopalo 1880 l. 165 ton, l. 1895 pa 212 ton. Močno je poskočilo dobljena množina premoga v Zjedinjenih državah. Ondi se je l. 1880 izkopalo 71 milijonov l. 1895 pa 193 milijonov ton. V Nemčiji je množina dobljenega premoga poskočila od 65 milijonov na 115, v Franciji od 21 na 30, v Belgiji od 19 na 23, v Avstro-Ogerski od 17 na 34, na Ruskem od 4 na 8 in v drugih deželah skupaj od 3 na 4 milijonov ton. Avstro-Ogerska, ki je l. 1880 glede dobivanja premoga zavzemala šesto mesto, se je do l. 1895 pospelo na četrto mesto, kakor je razvidno in zgornjih podatkov.

Pregled zemljiškega katastra.

(Ukaz ministerstva za finance z dne 11. avg. 1896. l. zastran izvršitve § 11. v zakonu z dne 12. julija 1896. l. (drž. zak. št. 121) o pregledu zemljarinskega katastra.)

(Konec.)

5.) Zakon se ne uporablja o tistih parcelah, za katere se je na podstavi posebnih pogozdovalnih zakonov,

veljajočih za Dalmacijo, Trst, Gorico, Gradiško, Istro in Kranjsko, ali na postavi zakona z dne 30. junija 1884. l. (drž. zak. št. 117) o naredbah, da se brez škode odvajajo gorske vode, izreklo, da jih je ohraniti kot gozdovje — ali katere so bile na podstavi § 19. gozdarskega zakona z dne 3. decembra 1852. l. (drž. zak. št. 250) obložene s prepovednim napisom, ki zahteva njih gozdarsko rabo.

6. Kadar je pak zaprosenemu prepisu parcel v drugo obdelavno vrsto na poti samo naposled omenjena okolnost (prepovedni predpis) in se ta prepovedni predpis ne krata njegovega namena, da omejiti na neki del parcel, tedaj je po pravnomočni primerni premembi prepovednega predpisa opraviti prepis ostalega parcelnega dela v ono obdelavno vrsto, v katero ona spada po svoji dejanski in pretežni rabi.

7.) Glede ravnanja v izvršitev predpisa parcel v drugo obdelavno vrsto je paziti pred vsem na to, da zakon določa nepreložni rok do konca junija leta 1897, do katerega morajo posestniki izreče zahtevo za prepis parcel, ako hočejo, da se bo na to zahteve oziralo.

8.) Potemtakem morajo tisti zemljiški posestniki, ki hočejo doseči da se v zamljarinskem katastru za gozdovje vpisana parcela ali neki njen del (točka 4) prepiše v drugo obdelavno vrsto ali pa, da se izloči neki del kake parcele iz prepovednega predpisa (točka 6.), to pismeno ali ustno zgledati v zakonitem roku ali pri uradniku za razvidnost ali pa pri županu.

9.) Zglasitev mora obsegati te-le podatke:

Ime in stanovališče zemljiškega posestnika, katastralno občino, v kateri parcela leži, parcelno številko in izmero parcelne površine (ploskve), obdelavno vrsto po sedanjem zemljiškem katastru in obdelavno vrsto po poprejšnjem zemljiškem operatu, obdelavno vrsto, v katero parcela spada po dejanski in pretežni rabi, okolnost, ali se na parceli nahaja obsajen les in zlasti brez pretrga se držeč gozd, v poslednjem primeru, v kaki približni izmeri, naposled okolnost, ali se parcela nahaja v strmi, rado se usajajoči legi ali ne.

Resničnost podatkov poslednjih štirih okolnosti mora potrditi župan.

10.) V kolikor se zglasitev poda pri uradniku za razvidnost, si mora ta izprositi dotično potrdilo od župana.

11.) Pri županu vložena zglasila mora ta konec vsakega meseca vpošiljati pristojnemu uradniku za razvidnost. Za vsprejemanje zglasil je moči rabiti golic (blanketo) po vzorcu.

12.) Ta ukaz morajo razglasiti deželna oblastva jedenkrat v uradnih deželnih časnikih, dalje polit. okr. oblastva v teku roka za zglasitev trikrat v primernih presledkih v uradnem časniku, naposled v občinah tako, kakor je v katerem kraju navada.

Kmetijske raznoterosti.

Vinska letina. Ob Renu na Nemškem, kjer navadno raste kaj sladko vino, so letos le malo grozdja natrgali in vino je tako kislo, kakor že dolgo ni bilo. — Dobro vinsko

letino so pa letos imeli na Spanskem. Ondu je bilo suho leto in je grozdje vsled tega jako dobro dozorelo.

— **Privažanje ameriškega sadja v Nemčijo.** Evropskem sadjarstvu preti velika nevarnost od ameriške konkurence. Te dni je v Hamburg pripeljal parnik iz Amerike 240 železniških vagonov. V Berlinu se ameriško sadje prodaja sto kilo po 5 do 10 gld, domače sadje pa po 20 gld.

— **Na zadnji mesečni semenj v Ljubljani** se j prignalo 525 konj in volov, 662 krav in 76 telet, skupaj 1263 glav. Kupčija je bila srednja, najbolja za hrvaške „buše“.

Poučni in zabavni del.

Krištof Kolumb.

(Zgodovinski roman. Ruski spisal E. Šreknič.)

(Dalje.)

Petnajsto poglavje.

Oznanjevalci novega sveta.

Prepričevalni govor Krištofa Kolumba in njegova iznajdljivost glede odklona magnetne igle, sta obnovila omajano zaupanje mornarjev in ladije šle so dalje proti zapadu. Kmalu so prišli v pas pasatnih vetrov, ki vedno vlečejo proti zapadu, kar je jako olajševalo vožnjo. Jednakosmerni veter je hitro gnal ladije proti zapadu in večkrat po cele dni ni bilo potrebno nič premeniti jader. Zrak je bil topel in prijeten ter je spominjal na andulužiško pomlad, — da bi bila iluzija popolna, mankalo je samo slavcev.

Tako je šlo do 14. dne oktobra. Prišla je noč pred 15. dnem tega meseca. Kolumb in Dijego sta veselo hodila po krovu in se živo razgovarjala o svojcih, ki sta jih pustila doma.

— Ravno to nebo, ki se razprostira nad nami, — rekel je Kolumb, — nahaja se nad mojimi milimi, a jaz jako dvomim, da bi pri njih bila sedaj noč, kakor je tukaj...

Krik stražnika je pretrgal besede Kolumbove, in morje se je zasvetilo, kakor bi ga ožarjevalo na tisoče lučic. Na nebu pokazala se je ognjena krogla, ki je hitro pala kake štiri ali pet milj od ladij v morje, kakor se je kazalo.

Praznoverni mornarji so se prestrašili pri tem meteorologičnem pojavu. Le prav malo jih je bilo Petrovega mišljenja, da je to dobro znamenje. Drugi so ugovarjali njegovemu mnenju in trdili, da je to opomin, naj ne hodijo dalje.

Pogovori mornarjev v nočni tišini so prišli do tenkih ušes Kolumbovih.

— Zaklinjam se pri sv. Jakobu! — zaklical je Dijego, — tam je svit! Bodi to dobro ali slabo znamenje, vsekako to dokazuje, da smo v novem svetu!

— Glasen klic Dijegov slišalo je moštvo na baku, pričakujoč Kolumbovega odgovora, so vsi utihnili in nategovali ušesa, da jim ne uide nobena beseda.

— Vi imate popolnoma prav, gospod Dijego, — odgovoril je Kolumb z močnejšim glasom, kajti njemu

ni ušlo napeto zanimanje moštva. — Mi smo zares že v novem svetu in ta posebnost je jeden njegovih napovedovalcev. To, kar se praznovernemu človeku zdi dobro ali slabo znamenje, — v resnici ni ničesa drugega, kakor navadni prirodni pojav, podrejen gotovim fizičnim zakonom.

— A kako se da pojasniti ta pojav? — vprašal je Dijego.

— Ta pojav spada mej tiste, — nadaljeval je Kolumb, — o katerih se tolikrat govori v delih starih učenjakov. Taki podnebniki se kaj pogosto vidijo v vročih deželah v jasnih nočeh. V tem prezornem ozračju, kateri nas obdaja, ta ognjena krogla navadno zapušča za sabo sled podoben plamenu svetečemu se kaci 12 do 15 sekund.

— To utegne vznemirljivo uplivati na moštvo, — opazil je admiralov tovariš.

— Seveda domišljija človeška je vedno nagnena k pretiranju, a zato je pa dan človeku razum, da ga brzda. Če ne bomo svoje domišljije preverjali z razumom, pridemo hitro do tega, da se bodo nam najnavadnejši prirodni pojavi zdeli čudeži in jih bomo smatrali za napovedovalce dobrega ali hudega. V jednostavni premeni vremena, v bliska, v večji ali manjši sili vetra praznoverni človek vidi delovanje peklen-skih sil, pretečih mu z raznimi bedami, a zares verujoči in v Boga upajoči kristijan vidi samo razodevanje Tega, v katerega oblasti so vse prirodne sile in vse stvari.

— Pomirjeni s takim pojasnilom so se mornarji razšli po svojih posteljah.

Minolo je že nekaj dni. Ladije so že bile 350 milj od Kanarskih otokov, kar se je nakrat oglasil prijarboli klic stražnika.

— Oho! Pred nami in na levi strani je trava.

— Kje, kje! — zaklicali so vsi in hiteli gledati.

— Res, res je! Zeleno mesto v morju! Trava!...

— Trava, ki se je odtrgala od bregov!

— To je gotovo znamenje, da je zemlja blizu!...

— Blažena bodi presveta Marija Devica! Kmalu bo de suha zemlja.

Ljudje so se objemali s solzami v očeh in napenjali oči, kdo prvi ugleda zemljo. Videli so se le dolgi pasovi vodnih rastlin, ki so držali z zapada.

— Jeli to res znamenje bližajoče se zemlje, — vprašal je Arana Kolumba, ki je opazoval obdajočo površino morja.

— Na noben način ni to znamenje celine, ker smo po mojem računu prešli jedva tretjino naše poti. Po Aristotelu to ni nič drugega kakor travno morje, katero so videli nekateri mornarji, katere je bil vihar zanesel daleč proti zapadu. Aristotel pripoveduje, da so mornarji iz Kadiksa, ko so videli to sklopljenje morskih rastlin, mislili, da so blizu pogreznih otokov, in so hiteli od njih pri prvem vetru.